TILBURGSE SCHERMVERENIGING
„HET RAPIER„
30 MEI 1954
WEDSTRIJDEN OP
FLORET
DEGEN.
IN DE
N.K. HARMONIE.
AANVANG 11.00 UUR.

door J.Honig

Voorwoord

door Joop Pompe, voorzitter

Het is een hele eer als je het voorwoord voor een jubileumboek mag schrijven, zeker als het een voorwoord is voor het jubileum van de club waar je met hart en ziel aan verknocht bent, de Tilburgse schermvereniging Rapier. Ik ben dan ook trots en gelukkig dat ik dit mag doen. Meer dan een halve eeuw geleden hebben enkele enthousiastelingen de koppen bij elkaar gestoken om in Tilburg de schermsport van de grond te krijgen. Dankzij deze schermers is na enige schermutselingen de schermvereniging Het Rapier ontstaan. U kunt dit lezen in het verhaal dat Jac Honig in 1973 schreef.

In de 32 jaar dat ik lid ben van TSV Rapier is er veel gebeurd met de schermsport en met Rapier.
De schermsport is een Olympische sport geworden en de wapens degen en sabel worden nu ook door de dames gehanteerd. Dat was in het begin wel even wennen, maar de leden van het "zwakke geslacht" wisten zich al snel een plaats met deze wapens te veroveren, ook bij Rapier.
Rapier heeft vele ups en downs gekend in deze vijftig jaar, het ledenaantal schommelde de laatste jaren rond de 30 à 35, maar het zijn altijd enthousiaste leden die de naam van Rapier op menige wedstrijd hebben hooggehouden. Dit is vooral te danken aan de maîtres Siebrand, Paul van Dijk en Leo Sannen, die de beginners en gevorderden de fijne steekjes van de schermkunst bijbrachten.
In de afgelopen jaren zijn veel oud-leden zoals onder andere Jac Honig en maître Siebrand overleden. Ik beschouw het als een eer en voorrecht dat ik deze schermers persoonlijk heb gekend.
Helaas is Wim Vintges door zijn gezondheid niet in staat om op het feest aanwezig te zijn. Wim is met het schermen bij Rapier begonnen toen hij 40 jaar was en hij is gestopt op zijn 76^{e}. Dit jaar zal hij zijn 94^{e} verjaardag vieren. Hij heeft veel voor Rapier betekend als voorzitter en als penningmeester; wij zullen hem op deze dag missen.

Een van de belangrijkste wapenfeiten van Rapier is de organisatie van het Koning Willem II toernooi ,een manifestatie die de schermsport in het Zuiden en in Tilburg in het bijzonder grotere bekendheid heeft gegeven. Dit jaar zal de 14^{e} editie van dit toernooi plaatsvinden. Dit is mogelijk dankzij de inzet van veel bereidwillige leden, die ik hier bijzonder voor wil bedanken.

Helaas gaat na het jubileum onze maître Leo Sannen ons verlaten. Hij wordt overgeplaatst naar de legerplaats in 't Harde, waar hij binnenkort zijn luitenantsonderscheidingstekens mag dragen. Wij zullen Leo erg missen als maître ,maar ook als vriend. Wij wensen hem en Wilma veel geluk in hun nieuwe omgeving en hopen dat hij ons nog eens met de degen in de hand komt opzoeken.
We zitten dus straks zonder maître, maar met de inzet van de leden zullen wij, totdat we een nieuwe maître gevonden hebben, de club draaiende houden.

Tot slot hoop ik dat TSV Rapier over 50 jaar het eeuwfeest mag vieren. Dit is alleen mogelijk als de jeugdleden straks de fakkel van de huidige senioren overnemen en met hetzelfde enthousiasme TSV Rapier naar 2051 zullen leiden.

Inhoudsopgave

Het ontstaan van TSV Het Rapier. *4*
Rapier in de 60er jaren..... *8*
"Rapier" en het rapier *10*
Bestuursleden TSV Rapier..... *12*
Meest belangrijke leden TSV Rapier *13*
Lintje..... 13
Naam en symbolen van Rapier *14*
Trainingsaccommodaties van TSV Rapier..... *18*
De Clubkampioenschappen..... *20*
De historie van de wisselbekers van Rapier..... 20
Clubkampioenen van TSV Rapier Senioren 22
Clubkampioenschappen van TSV Rapier Jeugd..... 23
Het ontstaan van het Koning Willem II toernooi *24*
Het Schermen nu!..... *26*
Website..... *28*
Ledenlijst *29*

Redactie: George van Heerde en Anine Verbeek

Het ontstaan van TSV Het Rapier.

door Jac Honig

Medio 1947.
Een wat verlegen jongeman vervoegde zich aan de brandweerkazerne in de Capucijnenstraat en verzocht mij om een onderhoud. Met de deur in huis vallend vroeg hij mij om hem en enige anderen schermles te geven. Het was Cor van Herwaarden.
In dubbel opzicht verbaasd omdat hij kennelijk meende mij er een plezier mee te doen èn hoe hij had uitgedokterd, dat ik ooit geschermd had, zal ik hem wel wat verwezen hebben aangestaard.
Cor, hij is in later jaren verongelukt door een aanrijding op de Broekhovenseweg, bleek de deur van de directeur Lichamelijke Opvoeding, Dolf Coolen, te hebben plat gelopen om te informeren naar een scherminstructeur. Bij zijn laatste bezoek aan de heer Coolen was daar toevallig Paul Planken aanwezig die mij kende uit zijn militaire diensttijd en wist dat ik iets van schermen afwist.
In feite had ik er weinig zin in. De oorlog had mijn illusies wat het schermen betreft verstoord; bovendien nam het brandweerwerk mij volledig in beslag en bijverdienste was niet noodzakelijk.

Ondanks zijn verlegenheid was hij een aanhouder. Om hem af te schepen zei ik het niet voor niets te willen doen en niet voor een zaal te willen zorgen. Het gaf mij niets en tenslotte stemde ik toe. Het bedongen bedrag was erg gering. Had ik evenwel toen geweten wie de deelnemers waren, dan had ik ze anders geschoren.
Evenwel was het bedrag voldoende om de schermattributen op peil te houden.

Nadat ik een aantal lessen had gegeven poogde ik er weer van af te komen en had daartoe een gerede aanleiding, omdat ik voor enige maanden in Amsterdam werd gedetacheerd voor het volgen van een cursus.
Het hielp niet. In januari 1948 kwam men weer een beroep op mij doen.

Aanvankelijk werd geschermd in de zaal van Wijk, een physio-therapeut, in de Fabrieksstraat. Ans van de Bos, die daar werkzaam was, had voor deze zaal gezorgd.
Deelnemers waren onder meer Ans van de Bos, Cor van Herwaarden, Jules Swagemakers, Wim Verschuuren, Paul Kessels, Ben Dijkstra, Jan van Himsbergen en nog enigen.

Na korte tijd maakte van Wijk bezwaren tegen het gebruik van de zaal en wij verhuisden naar de fabriek van Verschuuren-Piron aan de Koningshoeven. Een ideale “zaal” was het niet. Hij bevond zich in de mandenmakerij, een zolder boven de paardenstal. Het stonk er altijd naar ammoniak en bij een uitval zag men de stof opdwarrelen.
Het aanbod van Jules om naar zijn fabriek te verhuizen werd daarom dankbaar aanvaard. Wij kregen de beschikking over de kantine, zijde Hoogvensestraat.
De huidige kantine waar zo vele jaren werd geschermd, moest toen nog gebouwd worden. Deze werd later ons tehuis.

Nog in de tijd van de paardenstal werd de club versterkt met enige jongelui, die les hadden ontvangen van een oud-adjudant der Maréchaussee, van Rijn geheten. Het waren Toon Biekens, Jan Thijs (in de 60er jaren verongelukt in België bij een verkeersongeval), Guus Sträter (van de fabriek De Zomermolen, waar nu de schouwburg staat), en Wil Ditvoorst (in

meubelen). Voorts breidde het ledenaantal zich uit met Johanna Biekens, Mieke en Frans Lampe, Carmen en Ben Reijnen, Wil Reijnen en Chris van Grinsven, Wim Vintgens, Mat Sterk (Inspecteur van Politie, nu in Hoensbroek/Brunsum) en anderen.

Door het steeds drukker worden op de schermavonden werd het voor mij geen onverdeeld genoegen om na de dagtaak te gaan staan lessen en vermoedelijk heb ik daar soms wel eens blijk van gegeven. Maar gezellig was het wel. Er was sfeer. We hingen nogal aan elkaar en met een zekere nostalgie denken die van de oude kern vaak aan deze tijd terug.
Uit deze jaren stamt ook het wekelijkse bezoek aan het *Huis der 1000 Likeuren*, met de voortreffelijke waard Kees de Rijer z.g.

Een bestuur was er niet. Cor van Herwaarden was alles tegelijk. Hij regelde het wel, zij het dat hij er wel eens naast kleunde.
Zo had hij onder andere aan de *KNASB* opgegeven dat de club *St. Michaël* heette. Hij vond deze engel met het zwaard zo romantisch. Hij wist evenwel niet dat er in Den Haag reeds een vereniging van die naam bestond.

Na de zomervakantie van 1948 zou de situatie grondig veranderen. Enige leden van de club, Jules Swagemakers, Wim Verschuuren en Toon Biekens, hadden zich aangesloten bij een vijfkampvereniging genaamd *Pentathlon* (een samenvoeging van penta = vijf en athlon = strijd / kamp). Paul Kessels was daarvan voorzitter en Herman Kuipers secretaris.
Arie Beukers was ook lid van deze vereniging.
Indien er al enig overleg is geweest met de leden van de schermclub, mij is er in elk geval niets van bekend, maar de schermclub werd zonder meer een onderdeel van *Pentathlon*, zij het dat de club een grote mate van zelfstandigheid behield.
Toen het seizoen begon trof ik in de zaal tot mijn stomme verbazing mijn oude vriend J. Siebrand aan, die ik reeds sinds 1936 kende toen wij samen op een twee jarige cursus aan de K.M.A. waren. Hij werd mij voorgesteld als de nieuwe maître.
In feite was ik er wel content mede, dat ik geen les meer behoefde te geven, vooral ook omdat het degenschermen niet mijn grootste liefhebberij is. Maar de handelswijze was allerminst fraai. Men had mij moeten informeren en enig overleg moeten plegen.
Die zelfde avond werd ik gewoon lid.

Nu, na jaren, denk ik dat dit besluit misschien ingegeven is door een zekere gekwetstheid en om dan te laten merken dat er inderdaad een schermer lid was geworden. In het land der blinden is éénoog koning, hetgeen in de club zelve niet zo moeilijk was. Het waren tenslotte allemaal beginners, terwijl ik er reeds een 20-jarige ervaring als wedstrijdschermer had opzitten.

In 1949, omstreeks Pinksteren, hielden wij onze eerste grote wedstrijd. Plaats van handeling was de *N.K.Harmonie*. De gérant dhr. Bouman had ons de tuinzaal om niet beschikbaar gesteld. (Dhr. Bouman is nu gérant van het schouwburgrestaurant).
Reeds deze eerste wedstrijd werd een succes. Ook met de reeks, welke jaarlijks t/m 1956 volgde, was dit zo. Steeds had deze plaats omstreeks Pinksteren.
Geldelijk zijn wij er altijd uitgesprongen, soms zelfs met een batig saldo. Prijzen werden gebedeld bij familie, leden en derden. Vaste deelnemers waren de cadetten, de Bossche politie, *Flash* uit Breda en de *Musketiers* uit Den Bosch.
Vaste hoofdsecondanten waren immer dhr. J. Siebrand, Kees van Dijk een collega van Siebrand uit Breda en Bours, mijn oude maître uit Utecht. Wanklanken bij deze wedstrijden zijn nooit voorgekomen.

Aangezien men mij de organisatie van de wedstrijden had toevertrouwd, maakte ik na afloop een verslag van de wedstrijd èn een overzicht van de inkomsten en uitgaven. Paul Kessels vond dit volkomen overbodig, maar ik meende dat men nooit kon weten. Indien er ongenoegen ontstaat in een club, wil men zich wel eens op de geldmiddelen werpen en daarom nam ik rugdekking.
Er kwám onmin.

Op een avond in het najaar van 1949 werd bekend dat Paul Kessels en Herman Kuipers poogden Siebrand te elimineren en daarvoor in de plaats Kees van Dijk aan te trekken. Tegen de persoon van Van Dijk bestonden geen bezwaren. Het was een kundig leraar en een beminnelijk mens. Er was echter tussen de leden en Siebrand een zekere band gegroeid en hem wilde men in geen geval kwijt.
Terwijl Siebrand mij les stond te geven, hadden de overige aanwezigen de koppen bij elkaar gestoken en nog voor mijn les gereed was, kwamen zij triomfantelijk vertellen dat de schermafdeling zich had afgescheiden van *Pentathlon* en zelfstandig verder zou gaan.
Paul Kessels en Herman Kuipers raakten wij kwijt als lid, daarentegen hadden wij wel Pauls broer Mathieu als lid er bij.
Wij vonden het nu tijd worden er eens een echte vereniging van te maken met een bestuur, met statuten en met een naam.

Daartoe werd een ledenvergadering belegd welke plaats vond ten huize van Johanna en Toon Biekens, toen nog woonachtig op het St. Annaplein.
Het bestuur dat die avond werd gekozen bestond uit: Arie Beukers, voorzitter; Cor van Herwaarden, penningmeester; ondergetekende, secretaris en als leden naar ik meen Toon Biekens en Wil Reijnen.
Na enig gedelibereer werd op mijn voorstel de naam *Tilburgse Schermvereniging Het Rapier* aanvaard.

Enige wisselingen in het bestuur hadden tot 1956 uiteraard wel plaats. Na Arie Beukers, wegens vertrek naar elders, werd Wim Vintgens voorzitter. Na Cor van Herwaarden, die na zijn huwelijk ophield, werd Cees van Heesch penningmeester tot hij naar Vlaardingen verhuisde. Toon Biekens nam het over en tenslotte beheerde Jos Sprengers de kas.
Zelf bleef ik tot aan mijn vertrek naar Rotterdam in 1956 secretaris. Ik meen dat Jos daarna deze taak overnam. Wat de andere leden betreft; dat is mij ontschoten.

"Wat heeft Het Rapier ons geboden?" kan men zich afvragen. De club heeft ons afleiding bezorgd en vele genoeglijke avonden, Er zijn vriendschappen ontstaan die nog steeds voortduren. Hoewel onze wegen soms uiteen zijn gelopen, meen ik te kunnen stellen dat er toch een zekere genegenheid ten opzichte van elkaar bestaat. Men merkt het indien men weer eens iemand van die oude kern ontmoet. Het was een fijne periode.

Presteerden wij iets? Ja, mede door *Het Rapier* is het schermen in het zuiden weer op gang gekomen. Wij waren de eersten die wedstrijden organiseerden. Wij hielden assauts met de cadetten. Onze club organiseerde in 1952 de wedstrijden voor de *Koninklijke Onderofficiers Schermbond*, wedstrijden welke een week duurden. Een uniek feit in de geschiedenis van deze bond, dat burgers hun wedstrijden organiseerden en het werd een groot succes.

Leden van Het Rapier in actie in maart 1952 tijdens een schermontmoeting in Nijmegen. Secondanten: v.l.n.r. Arie Beukers, Toon Biekens en Wil van Grinsven - Reijnen; op de loper rechts Chris van Grinsven. Op de voorste loper wordt floret geschermd, op de achterste sabel.

Wij waren de eersten te samen met de *Musketiers* uit Den Bosch, die op verzoek van de *KNASB* in 1953 deelnamen aan een wedstrijd in West-Duitsland van *ETUF* te Essen, waar een aantal van ons heenging.

H*et Rapier* bestaat nog steeds, dat zij nog lang zal blijven bestaan en dat allen die nu lid zijn in later jaren met evenveel genoegen aan hun schermjaren zullen denken als wij uit den beginne.

Rotterdam, 30 maart 1973

Rapier in de 60er jaren

door Anine Verbeek, naar aanleiding van een interview met Babette de Kort – Van de Ven

De eerste jaren na de oprichting van TSV Het Rapier werd er geschermd in de kantine van de textielfabriek van de Firma Swagemakers-Bogaers aan de Hoogvensestraat. Aanvankelijk maakte men gebruik van de oude kantine maar na een verbouwing verhuisde men naar de vernieuwde ruimte.
Dat de omstandigheden en voorzieningen niet zo goed waren als nu in de sporthal in de Van Maarseveenstraat spreekt bijna voor zich!

De vereniging bestond begin jaren 60 uit ongeveer 25 leden, waaronder 6 dames.
Het zoeken naar een geschikte kleedruimte voor de dames was nog een hele toer!
In eerste instantie gebruikte het groepje de toiletten als kleedruimte. Maar helaas, omdat er zo goed als geen dames bij de Firma Swagemakers-Bogaers werkten waren er alleen herentoiletten aanwezig, gelukkig wel twee mèt sloten op de deuren!

In de fabriek werkte men in ploegen en daarom was het pand ook op de dinsdagse schermavond geopend. De werkende arbeiders vonden het feit dat er een groepje meiden in de toiletten zich aan het omkleden was vreselijk interessant. Het gevolg was dat er juist tijdens het omkleden door de heren druk gebruik werd gemaakt van de sanitaire voorzieningen.
Omdat de sloten op de toiletdeuren helaas niet meer werkten hielden de dames om de beurt de wacht terwijl de ander zich in de kleine ruimte probeerde in het schermtenue te wringen. Deze 'kleedkamer" werd door de dames als verre van ideaal ervaren mede ook door de stankoverlast. Dit deed ze na verloop van tijd dan ook besluiten om op zoek te gaan naar een andere ruimte die als kleedhok kon dienen. Na enig speurwerk in het pand van de firma ontdekten ze dat de wapenopslagplaats van Rapier op zolder ook best als kleedkamer dienst kon doen.
Deze was gesitueerd op een soort half open zolder en was gemaakt van hout met aan één kant spijlen.
Dit leek in eerste instantie een stuk beter dan de stank van de herentoiletten!

door J.Honig

Echter, na even ontdekten de heren dat je net door de spijlen heen naar boven kon gluren. Ach, natuurlijk was er niet echt veel te zien, maar waarschijnlijk was het voor de werknemers het idee alleen wat ze zo nieuwsgierig maakten.

Al deze verwoede pogingen zorgden waarschijnlijk ook voor een hoop hilariteit en gegiebel onder onze vrouwelijke schermers.
Dit alles namen de dames echter maar voor lief en de wapenopslag bleef voorlopig als kleedkamer dienen.

Enfin, de schermers waren omgekleed en de lessen konden beginnen!
Maar voor maître Siebrand zijn lessen kon aanvangen moest er eerst plaatsgemaakt worden. De kantinetafels en stoelen werden aan de kant geschoven en de schermzaal was gereed.

De ruimte was helaas vrij klein en bij een flash belandden de sporters vaak midden tussen de tafels en stoelen en met iets te ruime en ongecontroleerde bewegingen raakten men met grote regelmaat de TL-buizen aan het plafond!

Maar al deze beperkingen weerhielden de schermers er niet van om ontzettend actief te trainen. Een dinsdagavond bestond voornamelijk uit lessen van maître Siebrand. De lessen van hem waren zeer intensief. Van oorsprong was hij een militair en vaak dacht hij “dat wij een stel recruten waren en zo gaf hij ook les. Als wij het niet goed deden stond hij te springen op de grond en riep luid “nee, nee, nee! Opnieuw!” Het corrigeren gebeurde niet zacht maar ten ore van de gehele zaal. Niet dat dat erg was want je wilde het wel heel erg graag goed doen.”.
Lange tijd werd er zonder wapens getraind en richtte de maître zich voornamelijk op het voetenwerk “pasje voorwaarts, pasje achterwaarts, flash”. Als de basis hiervoor goed en grondig gelegd was werd er pas met wapens getraind.

Maar naast de lessen werden er uiteraard ook partijen geschermd.
Waar men toendertijd ook zeer actief mee bezig was, was het laddersysteem. Deze vorm van competitie werd intensief gebezigd. Men wilde toch echt wel bovenaan staan! In de damespoule werd onderling dan ook flink geknokt! Deze ladderpartijen gaven de onderlinge wedstrijden absoluut iets extra’s!

De dinsdagavonden werden steevast afgesloten met een bezoek aan het café. De stamkroeg was *Het huis der 1000 likeuren* waar ook de eerste ledenvergaderingen plaatsvonden.

"Rapier" en het rapier

door Laurens van Tiggele

Nu wij het vijftigjarig jubileum van de vereniging "Rapier" vieren, ligt het voor de hand om nog eens naar de ontwikkeling van de schermkunst te kijken, waarbij het rapier een belangrijke, zo niet een fundamentele rol heeft gespeeld.
De schermkunst vindt haar wortels in twee belangrijke uitvindingen, die het einde van de middeleeuwen hebben ingeluid, te weten die van de boekdrukkunst en die van het buskruit. Hoewel de oorsprong van het schermen misschien wel terug te voeren is tot de knots, heeft toch pas de boekdrukkunst het mogelijk gemaakt om technische en tactische ontwikkelingen in veelvoud vast te leggen voor het nageslacht en breed te verspreiden voor verbetering en vernieuwing.
De uitvinding van het buskruit leidde tot het verdwijnen van harnas, schild en zwaard, en zette daarmee de deur open voor de ontwikkeling van lichte, makkelijk hanteerbare steekwapens.

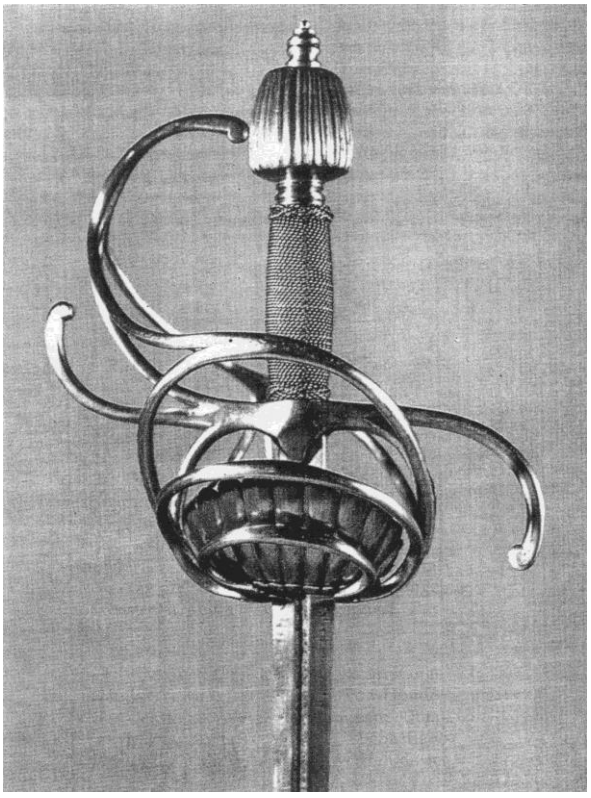

In het begin van de zestiende eeuw veranderde het zwaard langzaam van een zwaar slagwapen tot een relatief licht steekwapen, **het rapier**.
Dit wapen, dat binnenkort zijn 500-jarige jubileum zal vieren, beleefde zijn bloeitijd in de laatste helft van de zestiende en het begin van de zeventiende eeuw, en werd daarna in het leger verdrongen door de bajonet (en wat later ook door de sabel) en buiten het leger door de veel lichtere en kortere hof-, wandel- of sierdegen.

Om veilig met die rapieren en degens te kunnen oefenen werden oefenwapens gemaakt, die -vanwege het bloemvormige (Frans: fleur!) knopje op de top - floretten werden genoemd.
Voor het gebruik van de **floret** waren een aantal regels noodzakelijk (de conventie) om met zo'n wapen zoveel mogelijk volgens de realiteit van een echt gevecht te kunnen oefenen.

Inmiddels werd de westerse wereld geconfronteerd met de Turkse legers, die vooral voor de cavalerie het nut van de kromme sabel toonden. Immers alleen een wapen dat door zijn kromme vorm geschikt was voor snijdende slagen, kon de ruiter behoeden voor het verlies van zijn wapen, of erger de val van zijn paard als gevolg van het blijven steken in of hangen aan een getroffen tegenstander. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat de Midden-

Europese adel, die in tegenstelling tot de West-Europese adel zeer militair georiënteerd was, zich op het gebruik van de **sabel** ging toeleggen. Aangezien Italië in die tijd evenals Hongarije tot Oostenrijk behoorde, gingen de Italiaanse schermmeesters zich met het sabelschermen bezighouden en ook nu nog zijn Italië en Hongarije de sabellanden bij uitstek.

In het westen bleven de adel en al diegenen die ook meenden tot de elite te behoren, de degen trouw. Maar, hoewel het duel op de degen (naast dat met het pistool) een grote populariteit behield, ontstond in de negentiende eeuw de behoefte aan duels die wat minder vaak tot noodlottige uitkomsten behoefden te leiden. Het duel tot de dood werd verdrongen door het duel om het eerste bloed. Daarmee wijzigde de techniek aanzienlijk. Het was immers een stuk veiliger om te trachten de tegenstander in de arm te raken dan om een steek naar de romp te riskeren. Dat betekende echter dat hand en arm beter beschermd moesten worden, en daarmee ontstond de "epée de combat" met zijn karakteristieke grote komvormige handbescherming. Het oefenwapen daarvoor werd de moderne **degen**.

Ondanks deze ontwikkeling had de floret zich een niet meer weg te denken plaats veroverd. Floretschermen behoorde naast dansen en paardrijden tot de verplichte oefenstof van de jonge elite, en het floretschermen werd steeds meer een elegante kunst, die de relatie tot zijn oorsprong, oefenwapen voor het duel, uit het oog verloor. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat velen in de veronderstelling leven dat de moderne degen het dichtst bij het rapier staat. Niets is minder waar. De moderne degen is slechts afgeleid van een oefenwapen voor het gedegenereerde duel om het eerste bloed en staat daarmee veel verder af van de rapier dan de floret, voorzover bij het floretschermen de bovengenoemde conventie in de oorspronkelijke zin wordt gevolgd.
Toch moet er ook wel iets ter verdediging van het moderne degenschermen gezegd worden. Met de professionalisering van de schermsport zijn de schermers (en de scheidrechters) de grenzen van de conventie danig gaan oprekken. Daardoor is het floretschermen in de laatste vijftig jaar steeds verder van het echte duel af komen te staan. Anderzijds hebben tactische ontwikkelingen bij het degenschermen ervoor gezorgd dat de romp daar nu het geprefereerde trefvlak is geworden, zodat eigenlijk de degen toch weer het primaat van de floret heeft overgenomen.

Daarmee kan ik besluiten dat de naam Rapier op zijn plaats is voor een vereniging met een respectabele leeftijd, waar de laatste tijd het degenschermen veruit het meest populair is. Een mogelijk honderdjarig jubileum van **"Rapier"** zal dan terecht ongeveer samenvallen met een vijfhonderdjarig jubileum van **het rapier**.

Bestuursleden TSV Rapier

	voorzitter	**secretaris**	**penningmeester**	**commissarissen (materiaal)**
1949	Arie Beukers	Jac Honig	Cor van Herwaarden	Toon Biekens en mw Wil Reijnen
1950	↓	↓	↓	?
1951	↓	↓	↓	?
1952	Wim Vintges	↓	Toon Biekens	?
1953	↓	↓	"	?
1954	↓	↓	Cees van Heesch	?
1955	↓	↓	↓	?
1956	↓	mw Jos Sprengers	↓	?
1957	↓	↓	↓	?
1958	↓	↓	Toon Biekens	?
1959	↓	↓	↓	Frans Lampe en Sieg von der Führ
1960	↓	↓	↓	"
1961	Jules Swagemakers	↓	Wim Vintges	Toon Biekens en mw Oda Versteegh
1962	↓	↓	↓	mw Oda Versteegh
1963	↓	↓	↓	"
1964	↓	Jack van de Ven	↓	mw Jos Sprengers en Frank Monchen
1965	↓	↓	↓	"
1966	↓	↓	↓	Carl Claassen en Karel Bastiaensen
1967	↓	↓	↓	"
1968	↓	(+ zus)	↓	Carl Claassen
1969	↓	↓	↓	mw Babette van de Ven en Henk van der Kooij
1970	Jack van de Ven	mw Babette van de Ven	↓	Henk van der Kooij
1971	"	↓	↓	Rob Kunz
1972	Joop Pompe	↓	↓	Guus Angenent en Adrie Poldervaart
1973	Adrie Poldervaart	Joop Pompe	↓	mw Babette de Kort-v.d. Ven
1974	↓	↓	↓	?
1975	↓	↓	↓	?
1976	↓	Harry Klompmaker	↓	?
1977	↓	Harry Klompmaker/ Wim Vintges	↓	Joop Pompe (vice voorzitter)
1978	↓	Wim Vintges	↓	Joop Pompe (vice voorz./wedstrijdcomm.)
1979	↓	↓	↓	
1980	Joop Pompe	↓	↓	Babette de Kort-v.d. Ven (vice voorz.) en Joop Pompe (wedstrijdcomm.)
1981	↓	↓	↓	"
1982	↓	mw Babette de Kort-v.d. Ven	↓	Joop Pompe (wedstrijdcomm.)
1983	↓	↓	Rob van Boom	"
1984	↓	Jos Beersma/ Rik Koopman	↓	Joop Pompe en mw Babette de Kort-v.d. Ven
1985	↓	Rik Koopman	↓	-
1986	↓	Jacco van den Boogaard/ George van Heerde	↓	-
1987	↓	George van Heerde	↓	-
1988	↓	↓	↓	Mirco Elissen
1989	↓	↓	↓	↓
1990	↓	↓	↓	↓
1991	↓	↓	↓	↓
1992	↓	↓	↓	↓
1993	↓	↓	↓	↓
1994	↓	↓	↓	Herman Kock
1995	↓	↓	↓	↓
1996	↓	↓	↓	↓
1997	↓	↓	↓	↓
1998	↓	↓	↓	↓
1999	↓	↓	↓	↓
2000	↓	↓	↓	↓
2001	↓	↓	↓	↓

Meest belangrijke leden TSV Rapier

door George van Heerde

Ereleden van TSV Rapier	**enige trefwoorden ter karakterisering**	**verleend op**
Jac Honig	eerste maître, eerste secretaris, organisator van Rapier's nationale schermwedstrijden van 1949 tot 1956.	vóór 1961
Arie Beukers	eerste voorzitter.	vóór 1961
Jules Swagemakers	9 jaar voorzitter, hij stelde de kantine van zijn fabriek vele jaren belangeloos ter beschikking als trainingsruimte (van 1948 tot 1973).	03-04-1973
Wim Vintges	langdurig bestuurslid: 9 jaar voorzitter, vervolgens 22 jaar penningmeester, waarvan 5 jaar ook secretaris.	06-11-1984

Maîtres van TSV Rapier	**periode**
Jac Honig	1947 - 1948
Jacob Siebrand	1948 - 1978
Paul van Dijk	1978 - 1996
Leo Sannen	1994 - 2001

Lintje

Wegens zijn grote verdienste voor de Tilburgse Schermvereniging Rapier gedurende de laatste 30 jaar en voor de schermsport in Tilburg en omgeving heeft het Hare Majesteit behaagd om de heer J.C.G. Pompe te benoemen tot lid in de orde van Oranje-Nassau.

De koninklijke onderscheiding is hem op 27 april 2001 uitgereikt door de burgemeester van Tilburg, Johan Stekelenburg.

Hulde!!

Naam en symbolen van Rapier

door George van Heerde

Na een jaartje als naamloos gezelschap te hebben bestaan waaraan Jac Honig les gaf, werd de schermclub na de zomer van 1948 een onderdeel van de vijfkampvereniging 'Pentathlon' en kreeg zij een nieuwe maître, Jacob Siebrand. Het eerste grote toernooi werd gehouden in 1949, omstreeks Pinksteren en was een groot succes.
Er kwam onmin over het aanstellen van een andere maître. Sommigen verkozen maître Van Dijk, een groot deel wilde met Siebrand verder. In het najaar van 1949 scheidde de schermafdeling zich af van de vijfkampvereniging en ging zelfstandig verder. Het werd toen tijd om een echte vereniging te vormen, met een bestuur, met statuten en met een naam. Op voorstel van Jac Honig werd als naam 'Het Rapier' aanvaard, volledig geheten de 'Tilburgse Schermvereniging Het Rapier'.
De oudste - handgeschreven - versie van de statuten vermeldt dat de definitieve oprichtingsvergadering plaatsvond op vrijdag 13 april 1951. Opmerkelijk is dat deze handgeschreven versie spreekt over 'T.S.V. Rapier', vermoedelijk een vergissing van de scribent. Latere getypte versies vermelden alle de gekozen naam 'Het Rapier'.

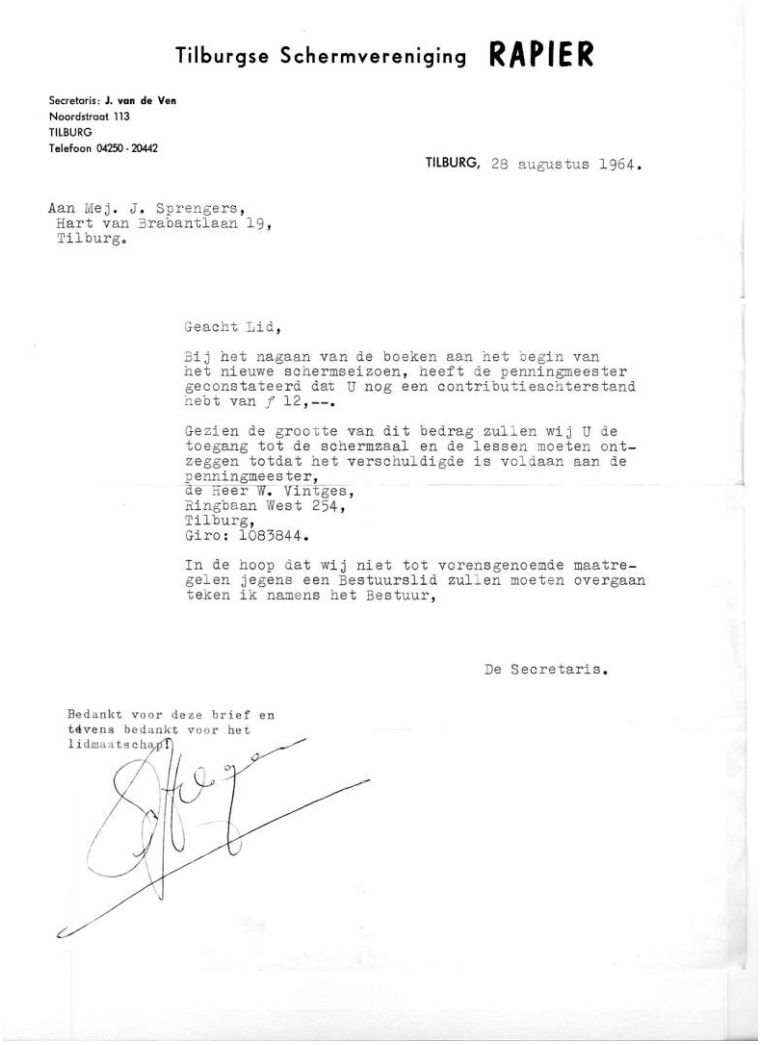

Tilburgse Schermvereniging **RAPIER**

Secretaris: **J. van de Ven**
Noordstraat 113
TILBURG
Telefoon 04250 - 20442

TILBURG, 28 augustus 1964.

Aan Mej. J. Sprengers,
Hart van Brabantlaan 19,
Tilburg.

Geacht Lid,

Bij het nagaan van de boeken aan het begin van het nieuwe schermseizoen, heeft de penningmeester geconstateerd dat U nog een contributieachterstand hebt van ƒ 12,--.

Gezien de grootte van dit bedrag zullen wij U de toegang tot de schermzaal en de lessen moeten ontzeggen totdat het verschuldigde is voldaan aan de penningmeester,
de Heer W. Vintges,
Ringbaan West 254,
Tilburg,
Giro: 1083844.

In de hoop dat wij niet tot vorensgenoemde maatregelen jegens een Bestuurslid zullen moeten overgaan teken ik namens het Bestuur,

De Secretaris.

Bedankt voor deze brief en
tevens bedankt voor het
lidmaatschap!

De oudste documenten in het archief dateren uit de zestiger jaren. Van de periode daarvoor zijn alleen bewaard gebleven de kasboeken (vanaf 1952) en enige posters en oorkonden die gemaakt zijn door Jac Honig voor de jaarlijkse toernooien. De oudste brieven in het archief zijn met de hand getypt, ook de naam. Van een echt briefhoofd was geen sprake. Volgens aantekeningen van de secretaris die bewaard zijn gebleven, zijn er in augustus 1964 briefpapier en enveloppen besteld. Één originele brief is bewaard gebleven, want teruggestuurd door de geadresseerde, en is hiernaast te zien. Het betreft duidelijk officieel briefpapier. Wat opvalt is dat als naam 'Rapier' en niet de officiële naam 'Het Rapier' staat vermeld.

Het gebruik van de naam 'Rapier' in plaats van 'Het Rapier' valt samen met de komst van een nieuwe secretaris in 1964: Jack van de Ven. Hij is van mening dat 'Rapier' ook in het buitenland een goed klinkende naam is - van belang voor de internationale contacten - en dat het voorvoegsel 'Het' de naam alleen maar onnodig moeilijk maakt. Ook zijn opvolgster Babette van de Ven hanteert de naam 'Rapier'. Alleen penningmeester Wim Vintges blijft consequent 'Het Rapier' schrijven.

In 1973 komt er een nieuwe secretaris en begin 1975 nieuw briefpapier. De secretaris heet Joop Pompe, een voorbeeld van het briefpapier volgt hieronder. Niet alleen wordt het secretariaatsadres genoemd, ook het adres van de trainingsaccommodatie. De voorraad blijkt vervolgens voldoende voor ruim tien jaar! Ondanks secretariaatswijzigingen (in 1976 Harry Klompmaker, in 1977 Wim Vintges, in 1982 Babette de Kort van de Ven, in 1984 Jos Beersma en Rik Koopman) bleef het briefpapier - zij het met doorhalingen - in gebruik. Vanaf 1985 gebruiken de secretarissen kopieën van het briefpapier waarop het secretariaatsadres is aangepast. Hieruit blijkt dat met gepaste zuinigheid met de verenigingsmiddelen wordt omgegaan!

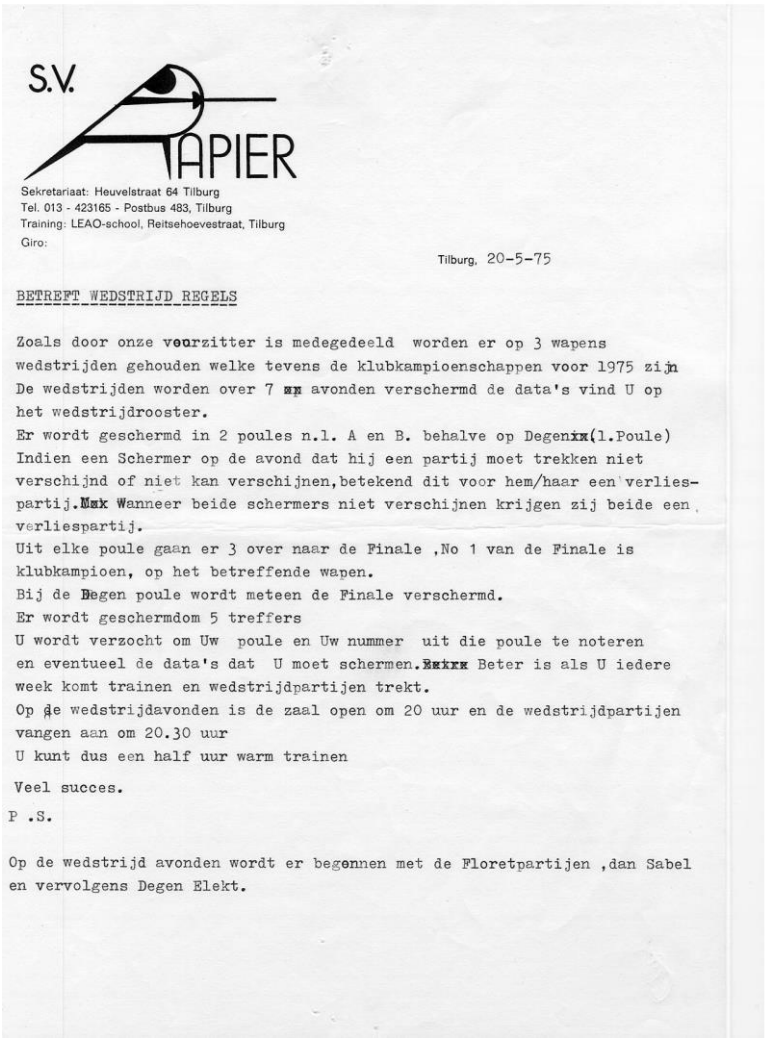

S.V. RAPIER

Sekretariaat: Heuvelstraat 64 Tilburg
Tel. 013 - 423165 - Postbus 483, Tilburg
Training: LEAO-school, Reitsehoevestraat, Tilburg
Giro:

Tilburg, 20-5-75

BETREFT WEDSTRIJD REGELS

Zoals door onze voorzitter is medegedeeld worden er op 3 wapens wedstrijden gehouden welke tevens de klubkampioenschappen voor 1975 zijn
De wedstrijden worden over 7 xx avonden verschermd de data's vind U op het wedstrijdrooster.
Er wordt geschermd in 2 poules n.l. A en B. behalve op Degenxx(1.Poule)
Indien een Schermer op de avond dat hij een partij moet trekken niet verschijnd of niet kan verschijnen,betekend dit voor hem/haar een verlies-partij.Xxx Wanneer beide schermers niet verschijnen krijgen zij beide een verliespartij.
Uit elke poule gaan er 3 over naar de Finale ,No 1 van de Finale is klubkampioen, op het betreffende wapen.
Bij de Degen poule wordt meteen de Finale verschermd.
Er wordt geschermdom 5 treffers
U wordt verzocht om Uw poule en Uw nummer uit die poule te noteren en eventueel de data's dat U moet schermen.Xxxxx Beter is als U iedere week komt trainen en wedstrijdpartijen trekt.
Op de wedstrijdavonden is de zaal open om 20 uur en de wedstrijdpartijen vangen aan om 20.30 uur
U kunt dus een half uur warm trainen

Veel succes.

P .S.

Op de wedstrijd avonden wordt er begonnen met de Floretpartijen ,dan Sabel en vervolgens Degen Elekt.

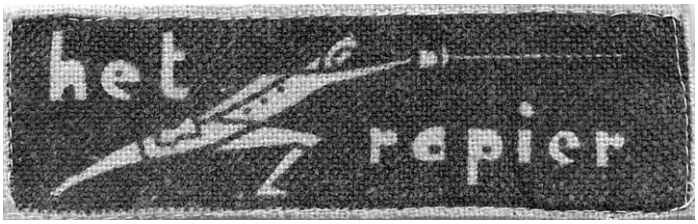

Het eerste mouwembleem, met een schermer in de uitval, dateert uit de vijftiger jaren en is hieronder te zien. Het ontwerp is mogelijk van de hand van Jac Honig, die de eerste jaren veel creativiteit ten toon spreidde.

In de zeventiger jaren is er een nieuw ontwerp gekomen, zoals blijkt uit de besluitenlijst van de algemene ledenvergadering van 9 maart 1971. Op het tijdens de rondvraag geformuleerde verzoek van de heer Van Beveren om de clubemblemen weer te laten namaken noteert de secretaris, Babette van de Ven, 'de heer Pompe neemt deze taak op zich'. Met pen is erbij geschreven: 'klaar in 1975'. Hij heeft dus enige jaren de tijd genomen om er iets moois van te maken.
De opvallende gelijkenis tussen dit vernieuwde mouwembleem met de gestileerde schermer in de R en het logo van het briefhoofd is niet toevallig daar beiden door hetzelfde bestuurslid zijn gerealiseerd.

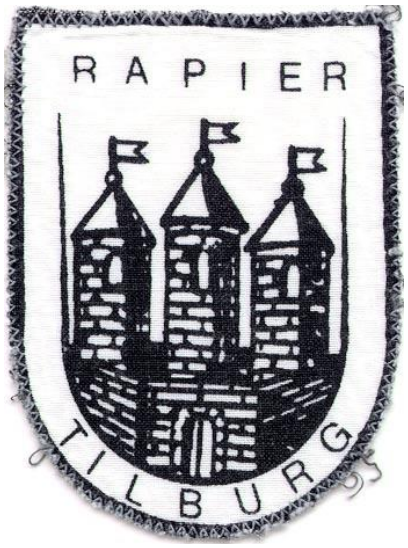

Enige jaren later, in 1980, is de voorraad mouwemblemen op. De gelegenheid wordt aangegrepen om wederom een nieuw ontwerp te introduceren: de gestileerde R van Rapier maakt plaats voor het wapen van de stad Tilburg. De eerste versie is nog in zwart-wit, de volgende oplage wordt uitgevoerd in blauw met gele opdruk.
Als ook die voorraad uitgeput raakt, doet het huidige mouwembleem zijn intrede. Het is een geborduurd embleem naar het ontwerp dat ondergetekende maakte voor de T-shirts en sweatshirts die in 1993 zijn aangeschaft en hiernaast is afgebeeld.

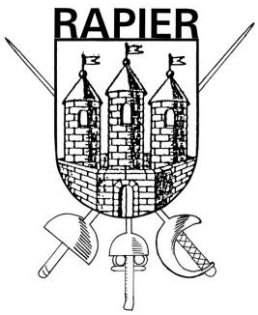

Het huidige embleem prijkt op de voorzijde van deze jubileumuitgave.

Ook het briefhoofd ondergaat enige wijzigingen. In 1988 tekent de huidige secretaris het briefhoofd met de hand en geeft het opnieuw vorm waardoor de lijnen strakker worden. Tegelijkertijd zijn nieuwe enveloppen aangeschaft.

De techniek schrijdt voort en handmatig briefpapier kopiëren raakt uit de tijd. Met ingang van 18 februari 1996 is het volledige briefhoofd met de pc getekend met behulp van het programma 'Harvard Graphics' door ondergetekende.
Bij deze bewerking heeft het logo wederom hier en daar enige kleine wijzigingen ondergaan.

TSV RAPIER

Tilburgse Schermvereniging Rapier
Secretariaat: G.V. van Heerde
Bosboomstraat 17
5102 EE Dongen
Postbank: nr. 1638928 t.n.v.
TSV Rapier, Waalre

Beste leden, Tilburg, 7 juni 1988

Het schermseizoen zal dit jaar eindigen op dinsdag 28 juni. Aangezien de voorzitter Joop Pompe dan op vakantie is, is het dit jaar helaas niet mogelijk bij hem thuis het seizoen feestelijk af te sluiten, zoals wij gewend zijn.

Op 30 augustus is weer de eerste schermles van het nieuwe seizoen. Vergeet je conditie gedurende de zomermaanden niet, dan valt de eerste training straks niet tegen!

Tot slot wil ik iedereen een zeer prettige en sportieve vakantie toewensen!

Namens het bestuur,

George van Heerde,
secretaris

Het huidige logo is hiernaast weergegeven:

In 1984 stelde de KNAS verplicht dat de aangesloten verenigingen ingeschreven moesten staan bij de Kamer van Koophandel en in het bezit moesten zijn van officieel geregistreerde statuten. Derhalve werden de statuten herzien en notarieel vastgelegd. Op de algemene ledenvergadering van 9 april 1985 kwam de officiële naam in stemming: met 8 stemmen voor en 3 stemmen tegen werd de naam 'Het Rapier' definitief verruild voor 'Tilburgse Schermvereniging Rapier'. Op 10 december 1985 passeerde de akte bij de notaris.

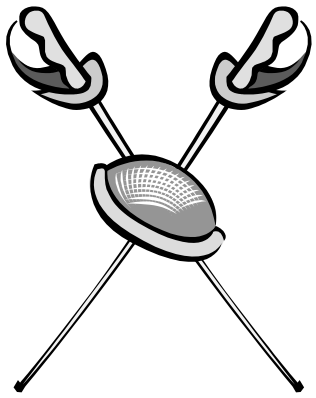

Trainingsaccommodaties van TSV Rapier

door George van Heerde

De eerste jaren vanaf 1948 werd gebruik gemaakt van de kantine van de Firma Swagemakers – Bogaers, ter beschikking gesteld door de eigenaar en lid van de vereniging Jules Swagemakers, eerst nog in de oude, later in de nieuw gebouwde kantine.
In het seizoen 64/65 werd een klein zaaltje in de nieuw gebouwde studentensporthal betrokken. Na enige jaren – het archief geeft hierover geen uitsluitsel – keerde de club weer terug in de kantine van bovengenoemde fabriek. In de zestiger jaren werd op de vrijdagavond geschermd. Op de jaarvergadering van 9 april 1969 werd met 17 stemmen voor en 1 stem tegen het voorstel aangenomen om de trainingsavond te verschuiven naar de dinsdagavond. Sindsdien schermt Rapier op de dinsdag.

cartografie; Anine Verbeek

Op 3 april 1973 werd de sportzaal aan het Burgerijpad (nabij de Noordstraat) betrokken, welke werd verruild voor het gymnastieklokaal van de Michael LEAO aan de Reitse Hoevenstraat 20 in januari 1975. Eind juni 1984 ontving de vereniging een curieuze brief van de directeur van deze school waarin de naam van de vereniging werd verbasterd tot 'De Vampier' en waarin werd verzocht de sleutel van de voordeur vóór 3 juli te retourneren. De relatie bleek na tien jaar toch niet zo innig. Gelukkig slaagde het bestuur erin een nieuwe accommodatie te vinden.

In september 1984 verhuisde de club naar het sportzaaltje van het Streekcentrum Tilburg aan de Van Maarseveenstraat 105. Een probleem was dat het schermmateriaal niet in de zaal kon worden bewaard; buitenom in het stookhok was ruimte voor twee materiaalkasten.

Op 1 september 1987 startte het schermseizoen in het gymzaal van de Eerste Jan Ligthartschool aan de Ringbaan Oost 275. Hoewel het een mooie ruimte betrof, centraler in de stad gelegen, bleken de douches onverwarmd. Dit leidde tot een verhuizing naar het sportzaaltje achter de Pellikaanhal (ingang Raadsheer Luijbenlaan 2) per 1 januari 1989 waar alle drie de kasten een plaatsje in de zaal konden krijgen. Dit beviel goed. Helaas waren wij wegens de naderende sloop van de Pellikaanhal genoopt een goed heenkomen te zoeken. Met ingang van 4 november 1997 konden we weer terugkeren in het sportzaaltje aan de Van Maarseveenstraat 105, dat nu eigendom was geworden van de R.K. Sportvereniging "Kunst en Kracht". Hier schermen wij heden ten dage nog steeds.

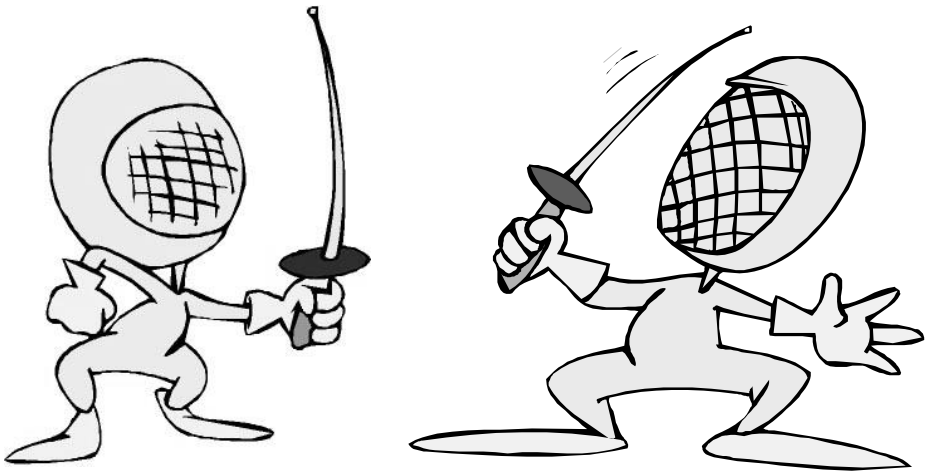

De Clubkampioenschappen

De historie van de wisselbekers van Rapier

door George van Heerde

Vanaf het eerste jaar dat de vereniging bestond werden de clubkampioenschappen van "Het Rapier" verschermd op de drie wapens floret, degen en sabel met als inzet een wisselbeker. Voor floret is dat de 'Biekensbeker' die nog steeds in gebruik is. Op de degen werd gestreden om de 'Rapierbeker' die in 1969 is vervangen door de 'Siebrandbeker', beschikbaar gesteld door maître Siebrand, omdat de Rapierbeker versleten was. De oude Rapierbeker werd bezit van Jack van de Ven, omdat hij hem de meeste keren had gewonnen, zoals het jaarverslag over 1969 vermeld. Voor sabel had Jac Honig de 'Geniebeker' als eeuwigdurende wisselprijs ter beschikking gesteld. Hierover hieronder meer.

In de zestiger jaren kwamen er meer wisselprijzen. In 1966 stelde de penningmeester Wim Vintges een wisselprijs beschikbaar voor de beste schermer tot 16 jaar op floret. Later is de leeftijdsgrens opgerekt naar 17 jaar. Een jaar later, in 1967, stelde de voorzitter Jules Swagemakers een damesprijs in, ook voor floret, de 'Swagemakers-cup'.

Pas in 1985 werd het aantal wisselprijzen opnieuw uitgebreid. Dit keer met een aantal jeugdcategorieën. Nieuw geïntroduceerd werden: floret t/m 14 jaar, floret t/m 11 jaar, floret t/m 9 jaar en sabel t/m 17 jaar. De wisselprijs voor degen t/m 17 jaar werd in 1989 beschikbaar gesteld door Hans Wolfs.
In 1992 besloot het bestuur om de Swagemakers-cup (dames floret) te vervangen voor een nieuwe beker, omdat er geen ruimte meer was voor nieuwe namen. De oude beker werd geschonken aan Babette de Kort - van de Ven, niet alleen omdat ze de beker het vaakst heeft gewonnen, maar ook omdat ze een zeer gewaardeerd lid is geweest. In datzelfde jaar werd voor het eerst een aparte poule dames degen verschermd met een bijbehorende wisselbeker. In 1995 werd een wisseltrofee in het leven geroepen voor de beste schermer op drie wapens.

Terugkomend op de oudste beker in het bezit van TSV Rapier, de 'Geniebeker'. Dit is de oorspronkelijke wisselbeker in 1939 beschikbaar gesteld door Jan Jongerius voor de jaarlijkse wedstrijden sabel voor 'Afdeeling I' van de 'Genie Onder Officiers Schermvereniging'.

De eerste winnaar in 1939 was Jac Honig. Laatstgenoemde heeft de beker als eeuwigdurende wisselprijs voor de clubkampioenschappen sabel aan Rapier gegeven. Dit deed hij met toestemming van de heren Bours en Voets die toentertijd de Technische Commissie vormden van de GOOS in overeenstemming met de bepalingen verbonden aan het bezit van de wisselbeker. Hierin staat namelijk dat de beker eigendom

wordt 'van dien schermer welke de beker na afloop van de wedstrijd in 1948 het meest aantal keren heeft gewonnen'. Door de reorganisatie van het leger na de oorlog verdween bovengenoemde vereniging en de wedstrijden waarvoor de beker was bestemd, zijn na die eerste keer nooit meer gehouden.
In een begeleidend briefje schrijft Jac Honig dat het hem een prettig gevoel geeft dat er iets van hemzelf bestaat waarom mensen elkaar op eerlijke wijze bestrijden. Maar - schrijft hij - waak ervoor dat deze strijd geen aanleiding gaat vormen tot een onprettige rivaliteit.
Dit laatste is vanzelfsprekend een waardig motto voor al onze clubkampioenschappen!

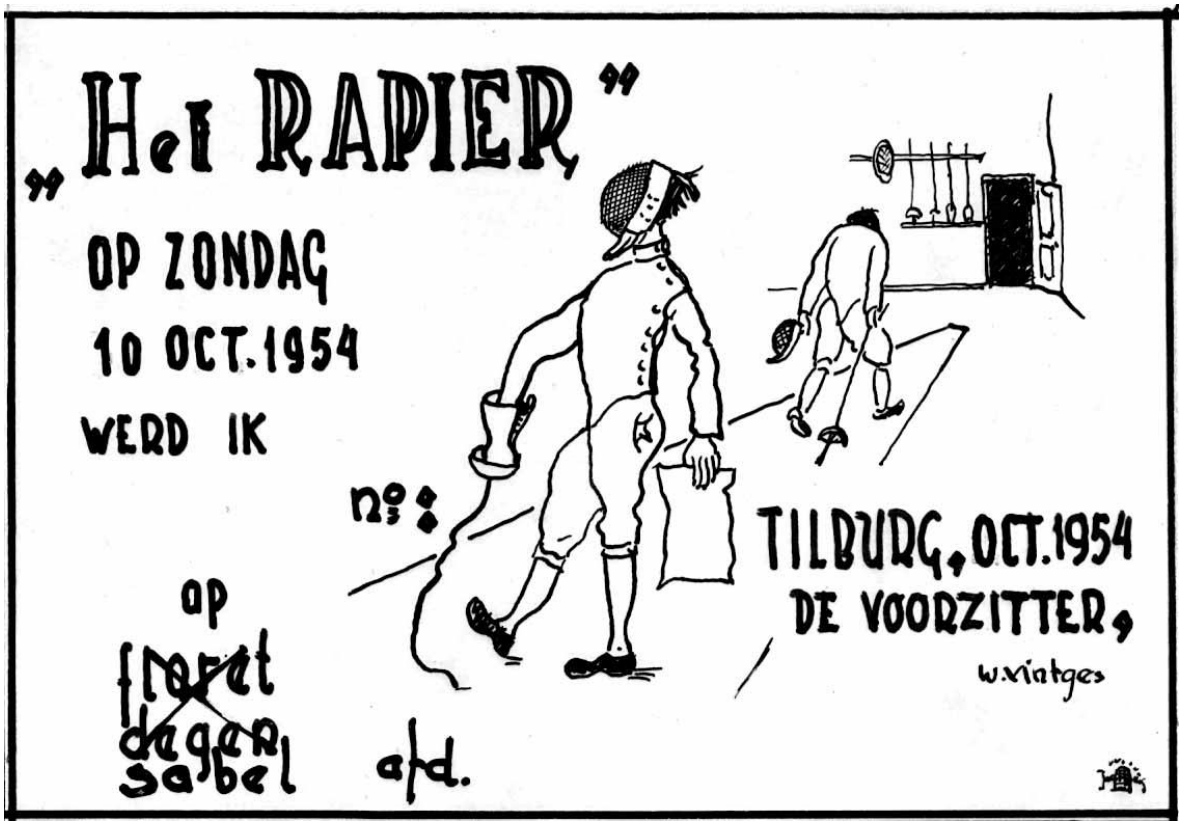

door J.Honig

Clubkampioenen van TSV Rapier Senioren

jaar	degen	floret	sabel	floret dames	degen dames
1950	Wim Verschuuren	Toon Biekens	Toon Biekens		
1951	Toon Biekens	Toon Biekens	Toon Biekens		
1952	Jac Honig	Toon Biekens	Jac Honig		
1953	Jac Honig	Toon Biekens	Jac Honig		
1954		-	Frans Lampe		
1955	Goof Donker van Heel	Toon Biekens	Toon Biekens		
1956	-	Toon Biekens	Jac Honig		
1957	H.M. Bollen	Mienke v.d. Broek-Jansma	-		
1958	H.M. Bollen	Toon Biekens	Toon Biekens		
1959	-	Wim Vintges	Toon Biekens		
1960	-	-			
1961	-	Jack van de Ven			
1962	-	Jack van de Ven			
1963	-	Jack van de Ven			
1964	Carl Claassen	Jack van de Ven	Carl Claassen		
1965	Jack van de Ven	Jack van de Ven	Jack van de Ven		
1966	Jack van de Ven	Jack van de Ven	Jack van de Ven		
1967	Jack van de Ven	Carl Claassen	Carl Claassen	Deetje van Opstal	
1968	Carl Claassen	Carl Claassen	Cas Haertlein	Deetje van Opstal	
1969	Dolf Swaab	Jack van de Ven	Cas Haertlein	Deetje van Opstal	
1970	Jack van de Ven	Jack van de Ven	Jack van de Ven	Babette van de Ven	
1971	Henk van der Kooij	Jack van de Ven	F.J. van Beveren		
1972			Jack van de Ven		
1973					
1974					
1975	Adrie Poldervaart	Joop Pompe	Adrie Poldervaart	A. Wennekes	
1976			Joop Pompe		
1977			Adrie Poldervaart		
1978	Junus Engelenburg	Junus Engelenburg	Joop Pompe	Roselyn Jessurun	
1979	Wil Poos	Junus Engelenburg	Elton Eisden	Sitty Engelenburg-Lessy	
1980	Wil Poos	Junus Engelenburg	Joop Pompe	Babette de Kort-van de Ven	
1981	Wil Poos	Jos Beersma	Joop Pompe	Roselyn Jessurun	
1982	Wil Poos	Jos Beersma	Joop Pompe	Roselyn Jessurun	
1983	Wil Poos	Jacco van den Boogaard	Joop Pompe	Babette de Kort-van de Ven	
1984	Rik Koopman	Jacco van den Boogaard	Jacco van den Boogaard	Babette de Kort-van de Ven	
1985	Elton Eisden	Rik Koopman	Jacco van den Boogaard	Babette de Kort-van de Ven	
1986	George van Heerde	Justus van Oosterhout	Joop Pompe	Babette de Kort-van de Ven	
1987	Wil Poos	Paul van Dijk	Paul van Dijk	Ineke Knape	
1988	Paul van Dijk	George van Heerde	Paul van Dijk	Ineke Knape	
1989	George van Heerde	José Polanco	Rob van Boom	-	
1990	Jacques van de Ven	Robert Bronswinkel	Joop Pompe	-	
1991	Geert Jan Wittens	Robert Bronswinkel	Joop Pompe	Ineke Knape	
1992	George van Heerde	George van Heerde	Joop Pompe	Marie Cecile Poos	Marie Cecile Poos
1993	George van Heerde	Vernon Thomas	Joop Pompe	Ineke Knape	Ineke Knape
1994	Geert Jan Wittens	Eddy Butin Bik	Joop Pompe	Cathy Villevoye	Cathy Villevoye
1995	Stan Dobrotworski	Vernon Thomas	Vernon Thomas	Stéfanie Boland	Svetlana Dobrotworski
1996	Vernon Thomas	Vernon Thomas	Vernon Thomas	Ineke Knape	Ineke Knape
1997	Eddy Butin Bik	Vernon Thomas	Rob van Boom	Ineke Knape	Marianne van Tiggele
1998	Vernon Thomas	Vernon Thomas	Vernon Thomas	Marianne van Tiggele	Marianne van Tiggele
1999	Eddy Butin Bik	George van Heerde	George van Heerde	Marianne van Tiggele	Marianne van Tiggele
2000	Jeroen Bouwens	-	-	-	Ineke Knape
2001	George van Heerde	Vernon Thomas	Vernon Thomas	Ineke Knape	Ineke Knape

Clubkampioenschappen van TSV Rapier Jeugd

jaar	floret t/m 17	floret t/m 14	floret t/m 11	floret t/m 9	sabel jeugd	degen jeugd
1966	Joséphine Moonen					
1967	F.v.d. Kamp					
1968	Clemens Lampe					
1969	Rob Kunz					
1970	Rob Kunz					
1971	-					
1972	-					
1973	M. Vollaers					
1974	-					
1975	Hans Robben					
1976	Hans Robben					
1977	Hans Robben					
1978	Wil Poos	Peter-Paul van Gompel				
1979	Wil Poos	Erwin Steylen				
1980	Wil Poos	Tjyying Liu				
1981	Marie Cecile Poos					
1982	Hans de Beer					
1983	Justus van Oosterhout					
1984	Hans de Beer					Hans de Beer
1985	Justus van Oosterhout	Sander Besse	Saskia de Vries	Bastiaan van Gorp	Erwin Nouwens	-
1986	Sander Besse	Martijn van Berkel	Pancha Trimbach	Olaf Klasen	-	-
1987	-	Saskia de Vries	Geert Jan Wittens	Erik van Tilborg	-	-
1988	-	Geert Jan Wittens	Rik Sibbing	-	-	-
1989	-	Geert Jan Wittens	Rob Beeris	-	Geert Jan Wittens	Geert Jan Wittens
1990	Sabine van Sprang	Geert Jan Wittens	-	Koen Kock	Geert Jan Wittens	Bram Zomers
1991	-	-	Koen Kock	Job Henrichs	-	-
1992	-	-	Koen Kock	Marnix van Dongen	-	Geert Jan Wittens
1993	-	Koen Kock	Marnix van Dongen	Maaike Kock	-	-
1994	Simon van de Vrande	Koen Kock	Marnix van Dongen	Maaike Kock	Roman Wijnmaalen	-
1995	Roman Wijnmaalen	Koen Kock	Joëlle van Gorp	Kenneth van Deutekom	Koen Kock	Koen Kock
1996	-	Koen Kock	Joëlle van Gorp	Donald van der Zanden	-	-
1997	-	René Bloks	Aarent Brand	-	-	Joëlle van Gorp
1998	Joëlle van Gorp	Aarent Brand	-	-	Koen Kock	Loes van Wees
1999	-	René Bloks	-	-	-	René Bloks
2000	-	Joeri van Rijnberk	Chico van Lith	-	-	-
2001	Joëlle van Gorp	-	Dylan van Lith	-	Nikki Zaman	Luc van Dommelen

Het ontstaan van het Koning Willem II toernooi

door Joop Pompe

Toen ik in 1969 lid werd van TSV Het Rapier had ik reeds het plan om eens een schermwedstrijd in Tilburg te organiseren. Ik kwam namelijk uit Nijmegen van de Schermvereniging “De 3 Musketiers“ waar ik samen met deze club het “Marieke van Nimwegen“ toernooi op poten had gezet.
Echter bij Rapier was er destijds weinig animo en pecunia om de wedstrijd van de grond te krijgen.

Het zal omstreeks 1986 zijn geweest toen ik als Jury-President aanwezig was op een schermtoernooi van de Tilburgse Studenten Schermvereniging “Éxcalibur“, een destijds goed georganiseerd floret toernooi. Toen na afloop van de wedstrijd de Wethouder Sportzaken Timmermans de prijzen uitreikte en daarbij een toespraak hield waarbij hij Excalibur prees om het feit dat zij toch maar in het Tilburgse flink aan de weg timmerde met de schermsport, werden alle ogen op mij gericht met de vraag “Waar blijft Rapier nou ? “
Op mijn staart getrapt, in mijn trots gekrenkt, mijn Rapierziel beschadigd, kon ik dit niet op mij laten zitten. Ik stevende na de toespraak direct op wethouder Timmermans af en prees hem om zijn prachtige toespraak. Hij bedankte mij en voegde daar aan toe dat men van Rapier wel erg weinig hoorde. Ik deelde hem fijntjes mede dat wij ook wel een toernooi wilden organiseren maar dat wij niet beschikten over een gratis sportzaal en de nodige pecunia. Daarop antwoordde hij dat daar wel iets te doen aan was. Wij moesten maar eens een begroting maken en deze aan hem voorleggen zodat er met subsidie van de Gemeente een toernooi georganiseerd kon worden.

Zo gezegd zo gedaan. Toevallig was er in het jaar AD 1987 enige festiviteit in Tilburg. Men zou namelijk een nieuwe gedenknaald voor Koning Willem II onthullen als vervanger voor de oude gedenknaald, die voor oud vuil in tientallen stukken op een gemeentewerf in ’s-Hertogenbosch lag. De oprichting van deze nieuwe gedenknaald werd mede mogelijk gemaakt door de Tilburgse Juniorkamer. Omdat onze penningmeester Rob van Boom lid was van de Juniorkamer, was een subsidie uit deze hoek snel geregeld (bedankt Rob!).
Wat was dus een mooiere naam denkbaar voor een schermtoernooi voor de stad Tilburg, dan het "KONING WILLEM II toernooi".

Zo kwam het dus dat wij in September 1987 het eerste Koning Willem II toernooi organiseerden, als schermontmoeting tussen schermers uit Nederland en België (omdat Willem ook in België niet geheel en

al onbekend was: Slag bij Quatre Bras, Waterloo en de Tiendaagse veldtocht.)
Plaats van handeling was de sportzaal van de Philharmonie te Tilburg.
Dit eerste toernooi - met een groot aantal deelnemers - begon meteen al slecht omdat degene die de zaal moest opendoen, zich had verslapen. Een grote schare schermers stond mopperend in de herfstkou te kleumen. Afijn nadat de penningmeester van de Phil uit zijn bed was gebeld en in pyjama de zaal kwam openen, kon de wedstrijd beginnen. Het was een groot succes en voor herhaling vatbaar.

Het volgende jaar 1988 probeerden wij het toernooi financieel weer rond te krijgen met behulp van een zogenaamd Sponsorboek dat aan diverse firma's in Tilburg toegestuurd werd. Het resultaat was nul komma nul. Wij kregen geen enkele reactie op ons perfect gemaakte sponsorboek, zodat wij genoodzaakt waren de wedstrijd voor dat jaar af te blazen.

Een directere benadering van sponsors was nodig en dat werd in het jaar 1989 dan ook gedaan. Er werd een poster ontworpen waarop de sponsors à raison van *ƒ* 250,00 een advertentie konden plaatsen. Het lukte met enige moeite erg goed en dankzij het feit dat de Gemeente Tilburg een eventueel tekort zou bijpassen is het toernooi alsnog van de grond gekomen. Als locatie werd voor de sporthal De Blaak gekozen.
Dit jaar wordt het Koning Willem II toernooi al weer voor de 14^{e} maal georganiseerd.

Helaas is de deelname de vorige jaren wat teruggelopen, doch door een andere wedstrijdformule te hanteren waarbij de mindere schermers niet direct naar de kleedkamers verdwijnen, neemt het deelnemersaantal weer wat toe.
Het blijft iedere keer weer een enorme opgave om het toernooi te organiseren zowel financieel als organisatorisch, vooral het vinden van goede en bereidwillige scheidsrechters is niet eenvoudig. Vandaar dat ik die scheidsrechters die altijd acte de presence geven, dankbaar ben voor hun inzet. Ook de organisatie van het wedstrijbureau is altijd in goede handen geweest bij destijds Rob Goudvis, daarna door Pierre Peeters en sinds enige jaren nu door Oskar Kardolus.

Ik hoop dat wij het Koning Willem II toernooi, dat tot een van de sterkste van Nederland gerekend kan worden, nog vele jaren kunnen blijven organiseren.

Het Schermen nu!

door Joëlle van Gorp

De drie wapens

Er zijn drie verschillende wapens, van licht tot redelijk zwaar.

Het floret

Het floret is de lichtste van de drie wapens. Dit wapen heeft de kleinste kom. Het floret heeft een maximale lengte van 110 cm, de kling is zeer buigzaam en mag maximaal 90 cm lang zijn. Het trefvlak is de romp.
De kleding van de floretschermer bestaat uit een broek, een vest, een ondervest en een elektrisch vest om de punten te registreren. Het elektrisch vest geeft het trefvlak aan.
Er zijn twee indicatielichten op het aanwijsapparaat. Afhankelijk van wie er treft, gaat er een rood of een groen lichtje branden. Wordt de schermer buiten het trefvlak geraakt, dan gaat er een wit lichtje branden. Dat betekent dat het punt wordt geannuleerd. Door zo'n punt wordt de wedstrijd tijdelijk gestaakt.

De degen

De degen weegt maximaal 770 gram. De maximum lengte van het wapen en van de kling is hetzelfde als bij het floret. De kom is echter groter en dieper. Het wapen is ook iets minder buigzaam.
De degen is het afgeleide wapen van de vroegere gevechten.
Ook met de degen wordt elektrisch geschermd. Het gehele lichaam is trefvlak. De witte lampjes die bij floret een ongeldig trefvlak aangeven, worden dus niet gebruikt.

De sabel

De sabel is de moderne versie van het cavaleriezwaard, het meest buigzame wapen van allemaal. De lengte bedraagt maximaal 105 cm en de maximum lengte van de kling is 88 cm. De kom beschermt de hand tegen een houw. De sabel is dan ook het enige wapen waarbij je zowel mag houwen als steken. Het raakvlak van sabel is alles boven de liezen.
De sabelschermer heeft ook een elektrisch vest maar dan een heel andere dan die van een florettist. Het masker heeft een andere functie. Zo kan een sabelschermer ook op het masker gehouwd of gestoken worden. De registratie van de punten verloopt hetzelfde als bij floret. Het is eigenlijk pas een paar jaar dat sabel ook elektrisch geschermd wordt. Het is een heel stuk ingewikkelder dan floret of degen. De sabelschermer heeft twee fils de corps, een door het vest heen en een tweede aan het masker vast, want anders worden de punten op het masker niet geteld.

De wedstrijden

Tegenwoordig wordt in de voorrondes om 5 treffers geschermd in een tijd van 4 min. Als in de voorrondes de stand gelijk is, wordt de partij niet verlengd en de stand op de poulestaat vermeld. De voorronde bestaat meestal uit poules van minimaal 4 schermers. In de finale- en eliminatiepartijen wordt om 15 treffers geschermd in maximaal drie manches van drie minuten met daartussen een rustpauze van een minuut. Is de stand na 9 minuten zuivere schermtijd gelijk dan wordt er een minuut verlengd. Voor deze verlenging wordt er geloot wie de winnaar is als er niet binnen deze minuut door een van beide schermers een treffer wordt gemaakt. Ook kan er poule unique worden geschermd. Dit betekent dat er geen voorrondes en geen eliminatie partijen zijn, maar dat degene met de meeste winstpartijen de winnaar is.
Bij equipewedstrijden bestaat een equipe uit drie schermers. Er wordt tot 45 treffers doorgeschermd in negen partijen. Een partij duurt maximaal 4 minuten. De eerste schermer mag maximaal 5 treffers maken, de tweede mag aanvullen tot maximaal 10, enz.

Website

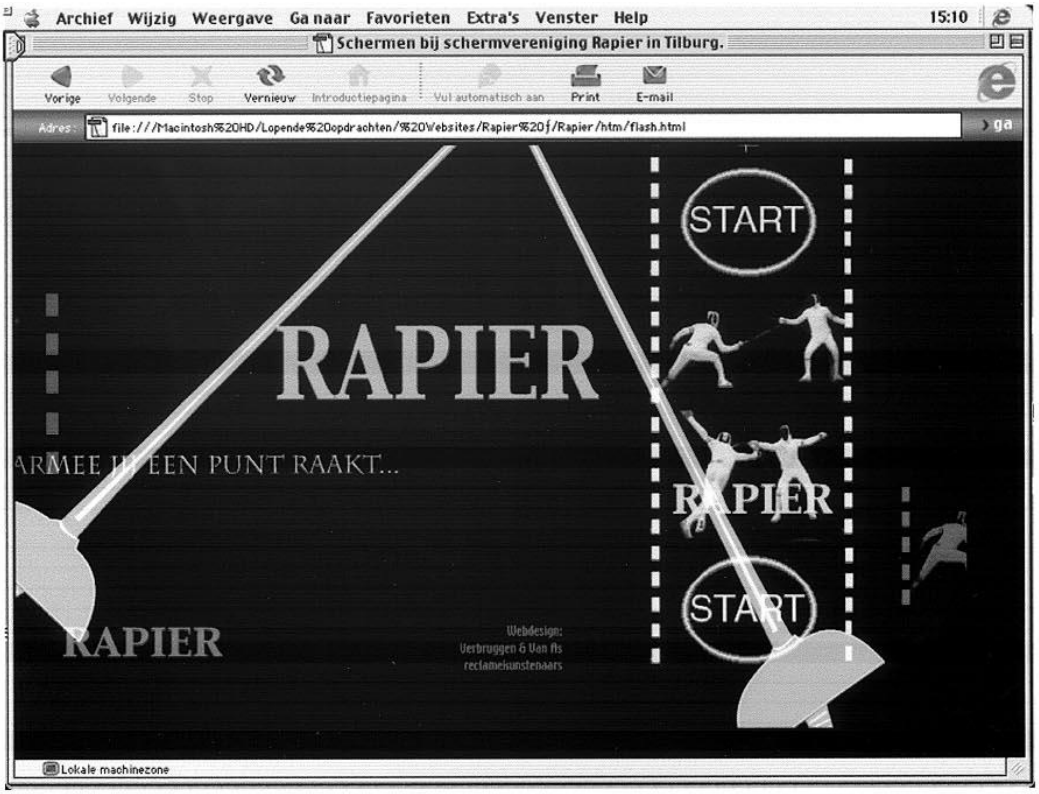

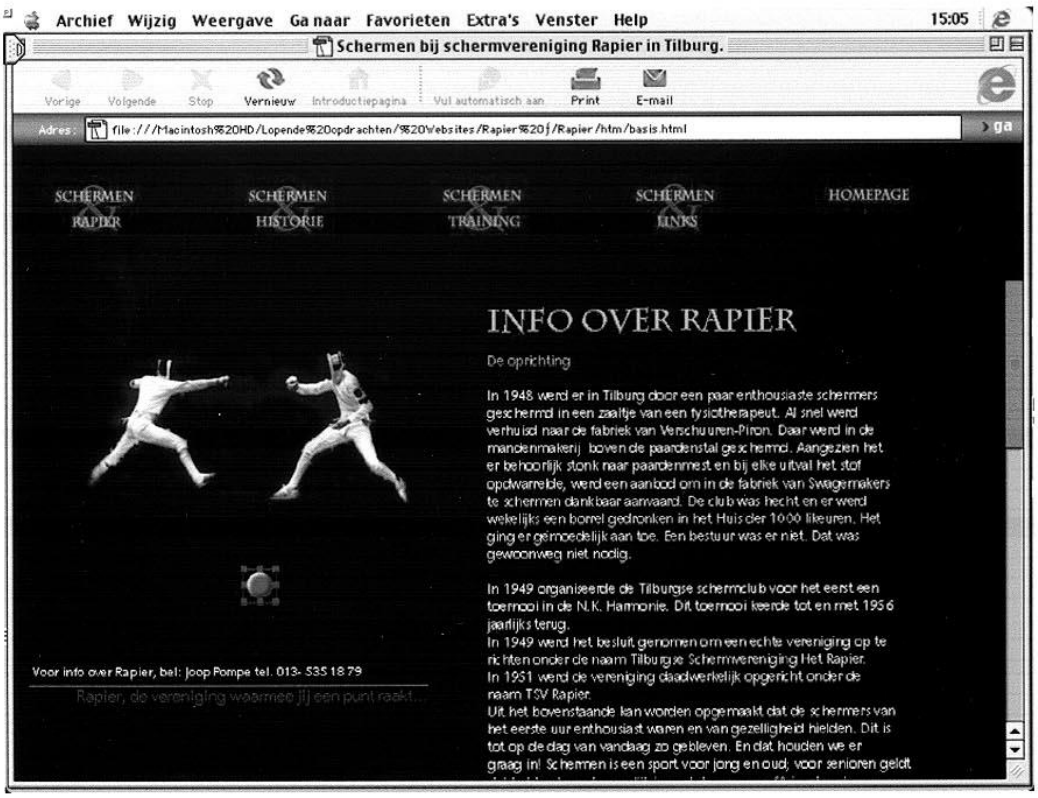

De website is ontworpen door Karin Verbruggen en te bereiken via www.rapier.nl.

Ledenlijst

Joop Pompe voorzitter	St. Josephstraat 122 5057 GL Tilburg	013-5351879 joop.pompe@planet.nl
George van Heerde secretaris	Lijndonk 60 4907 XE Oosterhout	0162-436843 ineke.george@hetnet.nl
Rob van Boom penningmeester	Eindhovenseweg 26F 5582 HS Waalre	040-2215432 nlboom02@ey.nl
Herman Kock materiaalcommissaris	Hoogkarspelstraat 16 5045 BK Tilburg	013-5704698 hkock@home.nl
Leo Sannen maître	Heterenstraat 16 5045 GM Tilburg	013-5703923 leosannen@planet.nl
Jos Bloks	Stationsstraat 8 5061 HE Oisterwijk	013-5284495 info@artichoc.nl
Erica van den Boomen	Nieuwstraat 5 5688 BD Oirschot	0499-572487
Jeroen Bouwens	Dintel 76a 5049 NC Tilburg	013-4636772 jemaan@bouwens-poos.myweb.nl
Aarent Brand	Leharstraat 126 5011 KD Tilburg	013-4554701 aarent@freemail.nl
Daan Claessen	Klaverstraat 41 5038 RB Tilburg	013-5366249 m.claessen@worldonline.nl; inventief@hotmail.com
Rudy Daniëls	Lage Witsiebaan 254 5042 DD Tilburg	013-4636178 -
Luc van Dommelen	Kruisvaardersstraat 1a 5021 BA Tilburg	013-5433680 ljcmvd@hetnet.nl
Bram Donders	Jan Aartestraat 86 5017 EE Tilburg	013-5423855 bramdonders@hotmail.com
Roderick Geerts	Oostelvoortjes 1 5066 CE Moergestel	013-5133526 adrygeerts@compuserve.com
Vincent Geerts	Oostelvoortjes 1 5066 CE Moergestel	013-5133526 adrygeerts@compuserve.com
Joëlle van Gorp	Giekerkstraat 88 5043 MK Tilburg	013-5704097 juulleke@freemail.nl
Anne-Miek Jansen	Leibeemd 206 5121 RS Rijen	0161-240097 josimiek@worldonline.nl; josimiek@hotmail.com
Ineke Knape	Lijndonk 60 4907 XE Oosterhout	0162-436843 ineke.george@hetnet.nl
Koen Kock	Hoogkarspelstraat 16 5045 BK Tilburg	013-5704698 koenmeloen@dolfijn.nl
Martin van Lieshout	Beverdonk 6 5103 GJ Dongen	0162-314991 leg@hetnet.nl
Chico van Lith	Prinses Margrietstraat 19 5066 BA Moergestel	013-5136191 hans.vanlith@modulus.nl
Dylan van Lith	Prinses Margrietstraat 19 5066 BA Moergestel	013-5136191 hans.vanlith@modulus.nl
Rik Mertens	Sparrenstraat 11 5038 MJ Tilburg	013-5355518 mertens48@zonnet.nl

Jean Marc Rademaker	Saturnussingel 14 5241 JP Rosmalen	073-5215615 jmrademaker@wxs.nl
Joeri van Rijnberk	Mr. Stormstraat 20 5041 CN Tilburg	013-5359837 y.elias@worldonline.nl
Jorik van Seeters	Groenlostraat 12 5043 LZ Tilburg	013-5702913 ton@ton-van-seeters.myweb.nl
Laurens van Tiggele	De Roskam 5 B-2970 Schilde België	0032-3.3842571 Lvantig@village.uunet.be
Marianne van Tiggele	De Roskam 5 B-2970 Schilde België	0032-3.3842571 Lvantig@village.uunet.be
Anine Verbeek	Hagelkruisplein 9 5038 ME Tilburg	013-4670398 anine_v@hotmail.com
Karin Verbruggen	Bosscheweg 11 5151 BA Drunen	0416-322200 info@reclamekunstenaars.nl
Loes van Wees	Oude Langstraat 22 5041 CE Tilburg	013-5364192 loesvanwees@hotmail.com
Hans Wolfs	Energieweg 4 5071 NP Udenhout	013-5113585
Nikki Zaman	Koningshoeven 64 5018 AB Tilburg	013-5802213 nikki_zaman@hotmail.com; zaman@onetelnet.nl